

23

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül, tagdíjuk fejében kapják

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE”
BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelt kérésre is. Kérjük is.
Megjelenik egyszer havonként
Előfizetési ára 1 évre 2 korona

Külföldi hang magyarországi galamb-lövészetéről.

Lapunk múlt évi folyamában s ez évi folyamának 5. és 6. számában megvilágítottuk többféle oldalról a galamblovészet sportjának hogy úgy mondjuk: áldatlan voltát és teljes szükségtelességét és évek óta ismételtelen lépéseket tettünk azok mérséklése s illetőleg megszüntetése iránt, sajnos, csak annyi eredménnyel, hogy most már ugylátszik a totalizátor-fogadások megszűntek és az ezen lövőversenyeknek a hírlapokban való publikációja kivételessé vált.

Hogy azonban maga a galamblovészet mégis tovább él és uralkodik, bizonyítja — egyéb esetektől eltekintve az, hogy a hírneves Pöstyén fürdőben is az idei nyáron rendeztek ilyen „ünnepélyt“.

Erről egy külföldi fürdővendég a „Deutsche Tierschutzzeitung Ibis“ című lap f. évi 9. számában következőképen emlékezik meg:

A hírneves, százezreknek enyhülést és javulást nyújtó magyar pöstyéni fürdő vezetősége minden lehetőt elkövet arra is, hogy szórakozásokban, mulatságokban se legyen ott hiány. Ám valóságos kellemetlen meglepetés számba ment a remek fürdő-park egyes fáira alkalmazott hirdetés, mely szerint ott ekkor és ekkor nagy galamblovészet lesz, jutalom-kiosztásokkal kapcsolatban. Fel is építették csakhamar a tribünöket s a galamblovészet megkezdődött. Ennek a „mulatságnak“, „kedvtelésnek“, melynek Magyarországon kívül tudtommal csak Olaszországban és Montecarlóban vannak hívei és kedvelői, egész módjáról és menetéről röviden a következőket jegyezhetem fel.

Mintegy 20 méternyre a lövők állásától, 5—6 láda van a földre helyezve, amelyekbe egy-egy galamb van bezárva. Zsineggel kapcsolatos csapó-ajtóit rendre-rendre a távolból egy suhanc tárja fel, hogy a galamb a szabadba juthasson s lövésre kerülhessen. Minthogy pedig a szabályok értelmében csak már a levegőbe röppenő galambra szabad lőni, felröppenni pedig a sokszor kiéheztetett és meggyötört galambnak kedve, sőt ereje nincs, egy másik suhanc van alkalmazva, akinek feladata gummi-labdákkal mindaddig dobálni az áldozati szárnyasokra, míg azok kénytelen-kedvetlen néhány centiméternyi magasságba végre mégis felemelkednek

és tehát a 20, mond husz méternyi távolságból lövő versenyzők — nem is golyójának, hanem — sörteinek áldozatául esnek, vagy csak megsebesülve és menekülve, s napokig is kínlódva valahol elpusztulnak.

Ez a kedvtelés, melyben a környék intelligenciájának jórésze, a fürdő tulajdonosával egyetemben részt vesz, két nap alatt több száz ártatlan galamb vérebe kerül és egyben mélyen megbotránykoztatja a különben is érzékeny idegzetű betegeket, akik nem efféle látványra elkészülve keresték fel Pöstyén világhírű iszapját és kénes vizét, de visszataszítólag hat a fürdőt látogató egészséges publikumra is, annál inkább, mivel 20 méternyi távolságból magával jötehetetlen galambra löni és azt holtá silányítani, vagy épen csak megsebesíteni és kinoknak kitenni, valóban nem nagy bravur s fölösleges, mellőzhető attrakció, de embertelen is.

Kívánatos s talán remélhető is, hogy ennek a jó magyar, világhírű fürdőnek a vezetősége ezután nem vetemedik ilyen kinos látványosságok rendezésére, s megkiméli legalább az ott nyugalmat, segítséget kereső betegeket az ilyen kegyetlen, szívet, lelket megmarcanoló látványoktól.

Mo.

A földrengés és az állatok.

Az Országos Állatvédő Egyesület elnöke a Kecskeméti Állatvédő Egyesület titkárához kérdést intézett, történtek-e megfigyelések a várost ért nagy veszedelem idejében az állatok viselkedése tekintetében. Kerekes József, az egyesület buzgó titkára erre beküldötte dr. Kacsóh Pongrácnak, a kecskeméti lapokban a földrengésről irt figyelemreméltó tanulmányát, melyből a fölvetett kérdésre nézve a következő érdekes sorokat vesszük át: „Van a kérdésnek még egy másik érdekes oldala is, melyről Kecskeméten sok szó esett. A huszárezred tisztjei egybehangzóan mondták, hogy a lovak július 7-ikén este nem ettek, nyugtalanok voltak és nem akartak lefeküdni, szóval órákkal előtte jeleztek valami rendkívülit. Hogy mit, arra persze senki sem gondolt és nem is gondolhatott. — Angelis, aki a rémes messinai éjszakát a város határában fekvő Sanderson-villában töltötte, beszéli, hogy macskájuk hajnalban egyszerre csak kétségbeesetten kezdett ugrálni és nyivákolni; fel-

lárma az egész házat, úgy hogy az első lökést már ébren kapták. — E sorok íróját július 8-ikán hajnalban, igaz, hogy csak néhány perccel előre, két tacsó kutya ébresztette fel és ennek köszönheti, hogy az egész rengést megfigyelte. Ugyanezek az ebek az utó-rengések közül is két nagyobbát előre jeleztek, viszont egy másik erősebb lökésre nem reagáltak. Mindezek azonban kis értékű megfigyelések, mert nem tudjuk hányszor történt meg az állatokkal hasonló eset, anélkül, hogy a nyugtalanságot földrengés követte volna. Rendkívül érdekes azonban Veith főhadnagy viperája, mint Réthly Antal érdekes tanulmányaiban olvasom, az 1905-iki zágrábi földrengés alkalmával 12—14 órával következetesen jelezte a földrengést nyugtalan viselkedésével és mérges sziszegésével. E nyugtalanság többször egymásután oly feltűnően jelentkezett, hogy a főhadnagy december 28-ikán délelőtt táviratban jelentette a zágrábi hadtestparancsnokságnak, hogy az éjjelre földrengést vár és az erős rengés éjjeli 11 óra 20 perckor be is következett. E jelenség nyitját még ma nem ismerjük. Főleg titokzatos a vipera viselkedése, mely csak a rengés előtt fél nappal volt feltűnő. A rengések tartama alatt az állat teljes nyugalommal hevert a terráriumban és tudomást sem vett az erős lökésekről. Lehet, hogy csakis mágneses zavarokra volt érzékeny. Viszont a többi eset talán az eöregések halk, emberfül által nem észlelt morajra való megfigyelésből is magyarázható. A kétélűeknek a viperához hasonló viselkedését Dél-amerikában is észlelték. Humboldt írja, hogy a krokodilok a rengések előtt kimásztak a partra és hangosan bögték, holott máskor soha senki sem hallotta hangjukat. Caracas városában, mint Hoernes írja, a kutyák és macskák következetesen előre figyelmeztetik a lakosságot a veszélyre. Igaz, hogy nagy gyakorlatuk lehet benne, mert talán az egész világon nincs város, melynek több földrengésben lett volna része. Martinique szigetén a barmok órákkal előre bögték, a kutyák vonítottak és az énekes madarak megszüntek dalolni.

Egyesületi és szövetségi hírek.

Országos Állatvédő Egyesület.

Az Országos Állatvédő Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottságának 1911. szeptember 23-ikán tartott együttes üléséről kivonatilag a következőket közöljük:

Jelen voltak marosi Máday Izidor ny. min. tanácsos elnökle alatt Grimm Gusztáv és K. Nagy Sándor, tb. elnökök, Monostori Károly főtitkár, dr. Stern Adolf ellenőr, Hänsler Károly tb. titkár, Fodor Árpád szövetségi titkár a szentgotthárdi állatvédő egyesület képviselőjében is, Grimm Gusztávné, özv. Kolosváry Károlyné, özv. dr. König Henrikné, Krizbay Mária, Monostori Margit, özv. Schmidt Miklósné, dr. Simay Aladárné, Bartoss Hugó, Fein Dávid, Habermann Géza,

Krenedits Ferenc, Dr. Rajic Dusan, Selymessy Ferenc és óvári Szeőke Béla, továbbá Fölker Józsefné és özv. Pagáni Henrikné vendégek.

Kimentette magát Benkes Ferencné, Fenyvessy Adolf, Kakass Kálmán, Marosi József és Kováts Lajos.

Elnök üdvözli a megjelenteket, felkéri a jegyzőkönyv vezetésére Hänsler Károlyt, hitelesítésére Habermann Gézát és dr. Stern Adolfot.

1. A főtitkári jelentésből közöljük a következőket:

Törekvéseink új egyesületek alakítása terén — amint azt a szövetség titkára elő fogja adni — sikeresek voltak: több vidéki egyesület megalakult, vagy alakulóban van. Szaporodott eként ügybarátaink száma a vidéken, de — bár kis mértékben — a központban is.

Segélylyel járult törekvéseinkhez egyfelől a földmívelési, másfelől a kultuszminisztérium. A vezetőség nem mulasztotta el ezen alkalmakkor kifejezést adni hálás köszönetének, mihez a t. választmány bizonyára készséggel hozzájárul. (Általános helyeslés.)

Járultak pénzbeli adakozással törekvéseinkhez mások is, amint azt a pénztáros elő fogja adni.

Lépéseket tettünk alapos okfejtéssel a helyi, általános állatvédelem végleges és alapos szervezése érdekében a belügyminiszter urnál, a főváros t. Tanácsánál és a főkapitány urnál, egy értekezlet összehívását kérelmezve, melynek feladata volna minden állatvédelmi kérdésre kiterjedőleg szabályrendeletet kidolgozni, amely alkalmas legyen életbeléptetése esetén orvosolni mindazon állatsanyargatásokat, amelyek a jelenleg fennálló intézkedések elégtelensége miatt fenforognak. A főkapitány megkeresésünkre máris választolt, törekvéseinket teljesen méltányolta és kijelentette készségét, hogy az értekezleten magát képviselteti. (Éljenzés és helyeslés.)

Kérvényeket intéztünk a székesfőváros tanácsához az ebadó tervezett emelése, továbbá a 3 hónapos ebzárlat megrövidítése tárgyában. Lépést tettünk továbbá az utcai galambok érdekében is. A helyi madárvédelem érdekében a magyar ornithológiai központ igazgatójának Herman Ottónak a polgármesterhez intézett előterjesztését támogattuk azzal a kéréssel, hogy ez ügyben értekezlet tartassék. Lépéseket tettünk továbbá a társaskocsik perronjainak túlterhelése ellen is.

Ügykörünkbe tartozó élénk iratváltásban voltunk a lefolyt időben is törvényhatóságokkal, királyi tanfelügyelőségekkel, a szövetségünkbe tartozó egyesületekkel, mely utóbbiaknak száma ma már 32. Vonatkoznak ez irat-cseréink a Flaubert-féle fegyverek használatának megrendszabályozására; az „Ifjusági Madárvédő Ligára“, a „Madarak és Fák Napja“ intézményünkre; „Állatvédelem“ című lapunkra; „Ne kinozd az állatokat“ című falitáblánkra; mindennemű ingyenes nyomtatványaink terjesztésének felkarolására; K. Nagy Sándor tb. elnökünk „Az ember és a kutya“ című most megjelent művének kiadására és terjesztésére, új egyesületek alakítására; „Gyermekek Naptár“-unkra; törvényhatósági állatvédelmi szabályrendeletek alkotására; az állatvédelmi törekvések bejelentésére; „Évkönyv“-ünk és „Madarak és Fák Napja“-ról szóló kiadványunk adatokkal való ellátására; feljelentésekre állatkinzási

esetekben; felvilágosításokra, véleményezésekre állatvédelmi kérdésekben stb.

Az utolsó választmányi, illetőleg közgyűlés óta kiadtuk és szétküldtük „Évkönyv“-ünket az 1910 évről, mely beszámol egész egyesületi és szövetségi működésünkről s adja összes tagjaink névsorát, kiadtuk K. Nagy Sándor t. tagunk imént érintett „Az ember és a kutya“ című nagybecsű művét 3-ik bővített és javított kiadásban; kiadjuk „Állatvédelem“ című hivatalos lapunkat 6500 példányban; kiadtuk „Ne kinozd az állatokat“ című falitáblánkat magyar, rumen és tót nyelvű szöveggel s mert ez már elfogyott, egy további kiadás előállításába belefogtunk. Előállítottuk és sok ezer példányban terjesztettük liga-nyomatványainkat.

A „Madarak és Fák napja“-ról szóló iskolai jelentések egybefoglalása is már munkában van, miről a napirend külön pontjában történik említés. Ezzel kapcsolatba hozhatom talán azt, hogy a madárvédelem terén és pedig a galamblovászat ellen a lefolyt időben is tettünk lépéseket, nem is egészen sikertelenül, a pozsonyi egyesület pedig teljes sikerrel, amennyiben az erre irányuló mozgalmat sikerült leszerelnie.

Jelentem végül, hogy állatmenedékházunkban a lefolyt idő alatt 312 állat fordult meg és hogy mentő kocsink 33-szor vétetett igénybe.

Főtitkár ezután bejelentette és felolvasta a földművelésügyi miniszternek az egyesület működését elismerő leiratát, mely hivatalos közlönyünk szeptemberi számában közöltetett. (A választmány zajos éljenzéssel adott kifejezést örömeinek).

A választmány a főtitkári jelentést helybenhagyólag tudomásul veszi.

2. Pénztáros bemutatja az Országos Állatvédő Egyesület vagyonmérlegét, mely szerint a vagyon 98179.54 korona.

Bemutatja továbbá a pénztári kimutatást április—augusztus hónapokról, mely szerint a bevételek összege 13036.41 korona, kiadások összege 10125.13 korona, egyenleg 2911.28 korona.

3. Pénztáros felolvassa jelentését az egyesület néhány jogi természetű ügyének mai állásáról.

Bizony-féle hagyaték tárgyában folyó perről szóló jelentést a választmány tudomásul veszi. Hasonlóképpen a dr. Schenka József hagyatéka, a Szeiff Berta alapítvány tárgyában tett jelentéseket. Az özv. Kapff Vilmosné alapítvány ügyében tett jelentés alkalmából Bartoss Hugó választmányi tag felszólalása után elismeréssel vette a választmány tudomásul Kolosváry Károlyné urnő értesítését, mely szerint dr. Szalkay Gyula, az állatok élveboncolása ellen küzdő Egyesület elnöke, a m. kir. közalapítványi ügyigazgatóság kívánságához képest az alapítvány tőkét külön takarékpénztári könyvvel kezeli. Az illetékegyenérték és a tőkekamat járadékadó tárgyában tett jelentéseket, Szeőke Béla és az elnök hozzászólása és K. Nagy Sándor t. b. elnök felvilágosító szavai után, a választmány tudomásul vette.

4. Az állatvédő felügyelői jelentésekből megemlítjük, hogy Hänsler Károly, aki ezekben a teendőben is osztozik, 70 munkanapon 110 felügyelői eljárást végzett.

Helyeket, hol nagyobb fuvarozást lebonyolítottak, 10-szer keresett fel, igyekezve a lókinzást lehetőleg megakadályozni.

Panaszokat 19 esetben vizsgált meg a helyszínén, hatóságoknál 35-ször járt el.

Egyesületi tagoknál és magánfeleknél 32 látogatást tett egyesületi ügyekben.

Az állatvédő felvigyázó közbenjött betegség miatt csak 41 napon járt el a budai részen és 63 napon a pesti oldalon. Ezen idő alatt számos intézkedésen felül 7 feljelentés volt, melyek után 9 idézés volt a kerületi kapitányságokhoz.

5. Az O. Á. V. E. taglétszáma 1911. szeptember 23-án. Alapító tag volt 178, rendes tag 1247.

6. A szövetségi titkár jelentése a szövetség tagjairól. Az O. Á. V. E. és a M. Á. V. Sz.-nek évkönyve megjelent. 29 egyesület volt a szövetségben a f. é. május hó 14-én tartott nagygyűlésen, mindössze 5705 taggal a tavalyi 5494-gyel szemben. Azóta még 3 egyesületnek volt meg az alakuló ülése és pedig 1. Miscolczon május 21-én a szövetségi titkár részvételével alakult meg. Az egyesület 150 taggal Koncs Sándor tanár kezdeménye. 2. Kevevárán (Temeskubin) május 27-én alakult meg 77 taggal dr. Mariska István és dr. Jakabffy Ernő kezdeményezésére. 3. Székesfehérvárott május 30-án alakult meg az egyesület Chernel István szövetségi alelnök részvételével 194 taggal. Ez a 3 új egyesület is belekerült az évkönyvbe.

E szerint jelenleg már 32 egyesület van a szövetségben 6126 taggal.

Az egész szövetség múlt évi bevétele kerek számban 40.000 K. (ebből az O. Á. V. E.-é 30,000 K.), kiadása 38,000 K. (O. Á. V. E. 30,000 K.), vagyona 125,000 K. (O. Á. V. E.-é 97,000 K.)

A vidéki egyesületek működésének legfontosabb része a gyakorlati madárvédelem; 2800 új odvat akasztottak ki az idén és 330 etetőasztalon táplálták a madarakat. Házilag készítette az odvakat 4 helyen a szentgotthárdi egyesületnél Sztarmy Sándor magasfoki tanító a tanítványaival, Nyíregyházán a tanítók slójd-tanfolyamán, ezenkívül ugyanott Estók Károly és Nandrassy Aurél tanítók növendékeikkel készítettek fészkeket és etetőket, Vasvárott 300 odvat készítettek, Pápán a házi ipari tanfolyamon 23 etetőt és Nagyszébenben az ipariskolában 41 odvat készítettek. Pozsonyban madárgyűjteményt létesített Kováts Lajos dr. Több helyen jutalmat osztottak ki rendőröknek, erdő-és mezőőröknek.

Terjesztették az O. Á. V. E. kiadványait, így a gyermeknaptárból 14000 példányt helyeztek el. Saját kiadványa csak a szentgotthárdi, nagyváradi, pozsonyi, aradi és pápai egyesületek volt, ezenkívül Tafferner Béla lugosi titkár a saját költségén adta ki füzetét. Lapokban cikkeket közöltek. Plakátokat, figyelmeztető táblákat tettek ki.

Sürgették és ellenőrizték a Madarak és Fák Napjának megtartását, terjesztették az Orsz. Ifj. Madárvédő Ligát, jelvényeket ingyen osztottak ki, pályadíjakat tüztek ki az ifjúságnak.

Rendkívül fontosak az egyesületek előadásai és

képviselői. Chernel István alelnök a berlini kongresszuson ismertette a magyar társadalom madárvédelmét, sikeresen szólalt fel a bécsi vadászati kiállításon is és előadást tartott a székesfehérvári alakuló ülésen. A szövetségi titkár a miskolczi alakuló ülésen és a szentgotthárdi közgyűlésen tartott beszédet és az Emke 25 éves jubileumán Kolozsvárott képviselte a szövetséget és az O. Á. V. E.-t. Kolozsvárott Mannsberg Árvéd báró és Sándor József tartottak előadást az 1910-iki közgyűlésen, Temesvárott Michels Gyula, Bachmann Péter és Pánczél Lajos tanítók tartottak gyermekek számára előadásokat, Sopronban Földes János igazgató-tanító és Wachtel János tanító, Szegeden Orkonyi Ede dr. ügyvéd és Lantos Béla tanító, Baján Fehérváry Dezső tanár, Kecskeméten Kerekes József igazgató-tanító tartott 3 előadást, Esztergomban 2 előadás volt, Nyiregyházán Macsánszky Lajos tanító 14 tanyai iskolában hirdette a madárvédelmet, ugyanitt még Stoll Ernő és Kubacska István is tartottak felolvasást, Pozsonyban Kováts Lajos dr. tiszti főorvos több előadást tartott, Körmenden Perényi Antal prépost-plébános, Aradon Nagy Orbán dr., Nagyszebenben Berger András ny. ezredes és Miskolcson Koncs Sárdor tanár és Nagy Ferenc dr. h. polgármester működtek e téren. Tehát mintegy 45 előadást tartott a szövetség.

A szöv. titkár Vas megyében járt a nyáron és Szentgotthárdon, Körmenden, Sárvarott, Németújváron, ezenkívül Kolozsvárott is értekezett az állatvédő baráttal.

Szép vívmánya a *pozsonyi* egyesületnek, hogy a város nem adott bérbe telket az új galamblövő egyesületnek és sikereket ígérő ujitása a *sárosmegyei* egyesületnek az, hogy Bohrandt Lajos buzgólkodása madárvédő telepekké tette az eperjesi temetőket.

Főtítkár jelentést tett az 1912-iki gyermeknaptár megjelenéséről, mely kiválik az előbbi évfolyamokból azért, hogy oly jeles írók, mint: Benedek Elek, Gaál Mózes, Szabolcska Mihály, Szöllősy Oszkár, Tordai Greil Erzsí, Zempléni Árpád tisztelték meg a naptárt közleményeikkel az ügy iránt való rokonszenvből. Mivel ez az örvendetes körülmény K. Nagy Sándor t. b. elnök közbenjárásának köszönhető, a választmány neki újból köszönetet szavazott. A jelentés szerint a gyermeknaptár terjesztése érdekében előterjesztések és megkeresések mentek, mutatópéldányok küldése mellett, a következő címekre: földmivelési minisztériumnak, közoktatásiügyi minisztériumnak, Budapest székesfőváros tanácsának, a budapesti tanfelügyelőnek, a szövetséges egyesületeknek, az összes magyarországi városoknak, Julián-egyesületnek, Gyermekvédő Ligának, a M. Á. V. igazgatóságának, összes tanfelügyelőnek, összes főpapoknak, mult évi megrendelőknél ezeken felül, földbirtokosoknak, bérlőknek, gazdatiszteknek, a budapesti napi- és egyéb lapoknak, Néptanítók Lapjának, a földmivelésiügyi minisztérium Néplapjának, polgári iskoláknak és a gyermekgondozással foglalkozó összes egyesületeknek.

A szövetségi titkár a madarak és fák napjának megünnepléséről szóló iskolai jelentések feldolgozása tárgyában a következő jelentést tette: Mindössze 64

tanfelügyelőség és 9 kirendeltség van. Tavaly 43 tanfelügyelőség küldött be 1407 jelentést. Az idén mostanáig 68 tanfelügyelőségből és kirendeltségből érkezett be mintegy 3000 jelentés. Tehát már csak 3 tanfelügyelőség és 2 kirendeltség jelentései hiányzanak. De ezeket is megsürgöttük. A feldolgozás már folyamatban van.

A napirend letárgyalása után az elnök szóvá teszi, hogy utóbbi időben több ízben névtelen levelek érkeztek, jobbára hozzá, melyekben a legkülönbözőbb panaszok foglaltatnak. Névtelen levelekre nem szokás reflektálni és érdemileg ezentul sem kíván az elnök a névtelen levélírók panaszaival foglalkozni. Csak az egyik levélben az egyesület tisztviselőire vonatkozó ráfogásra kötelességének tartja kijelenteni, hogy az egyesület tisztviselői és pedig elsősorban az egyesület egyetlen állandó tisztviselője, Hänsler Károly ur és vele együtt a többiek tulszerénynek mondható javadalmazásuk mellett példátlan buzgósággal és ügyeszeretettel működnek. Elnök ezt a megjegyzést is csak azért teszi itt az ülésben, mert a levélből az következtethető, hogy annak írója a választmány tagja.

Ebből folyólag az elnök felkéri a választmány valamennyi tagját, hogy névtelen levelet és általában minden kertelést mellőzve bármikor és bármilyen észrevételeikkel, kifogásaikkal és panaszaiikkal az egyesület bármelyik vezetőjéhez vagy tisztviselőjéhez teljes bizalommal forduljanak, akik nemcsak kötelességből, de örömmel és teljes szívvel igyekeznek majd a bajokon segíteni.

Az indítványok során dr. Stern Adolf kérdést tett a mult évi február havi választmányi ülésben szervezett szakbizottságok megalakítása és működése iránt és mivel ezek működéséről mindeddig tudomással nem birunk, indítványozta, hogy az elnökség tegyen lépéseket a szóban forgó határozat érvényesítése érdekében. A választmány az indítványt egyhangulag elfogadta.

Kolozsváry Károlyné vál. tag és Fölker Józsefné urnő tüzetes előadásban szóvá teszik azokat a nehézségeket, melyekkel ez idő szerint a mentőkocsi igénybevétele jár. Kiemelik a követelt költségek magasságát stb. Grimm Gusztáv ügyvivő alelnök és Hänsler Károly felvilágosító szavai és elnök hozzászólása után a felszólaló urnők tudomásul veszik azt, hogy az ez idő szerint fennálló bajok már is abban a tárgysorozatban szerepelnek, amely a székesfővárosnál kérelmezett és a helyi állatvédelmi állapotok rendezése végett tartandó értekezlet elé fog terjesztetni.

A *Pozsonyi Á. V. E.* a pozsonyi közönség természet szeretének fejlesztésére a vásárcsarnok bejáratának falain 5 madárcsoportképet helyezett el, melyek az erdő, a mocsár, a havasok és a jeges tenger és a nagy ragadozók madárvilágát ábrázolják. E gyönyörű kivitelű táblák bizonyára hozzájárulnak a madarak megkedveltetéséhez. Legközelebb magában a csarnokban az ehető és mérges gombák tábláit függeszti ki a pozsonyi Á. V. E.

A *Temesvári Állatvédő Egyesület* választmányának szeptember 30-iki gyűléséről az egyesülettől a következő tudósítást nyertük: A titkári jelentés 21 elintézt

ügyről számolt be, melyek körül érdekes eszmecsere indult meg. Különösen feltűnt, hogy a rendőrkapitányság az állatvédő egyesülettel szemben, mely pedig éppen a rendőrséget kötelező törvények és rendeletek végrehajtására törekszik, annyira nem tanusít előzékenységet, hogy sem az elmúlt, sem az idei évben az egyesület részéről hozzá intézett megkeresésekre egyáltalán nem válaszolt.

Utcáinkon napirenden vannak még a durva állatkinzás esetei; félig béna, csontvázvá aszott, sebekkel borított lovak, tulleheltek szekerek elé fogva, meg sem lepik a szemlélt, igavonó állatok, vásárra hozott szarvasmarháknak bottal, ostornyéllal való bunkózása, baromfiak szorosán összekötözött, vérző lábakkal, fejfelé való tömeges lótatása szintén mindennapos jelenség. Felháborodik az ember jobb érzése s felháborodva kérdi, miért nem hajtják végre lelkiismeretesen az állatvédelmi törvényes intézkedéseket? Nem nyugodhatunk meg abban a közismert mondásban, hogy hiszen hazánk általán a végre nem hajtott törvények országa. Ha a rendőrség tulterheltségénél fogva nem képes egymagában a baj orvoslására, akkor annál inkább fogadhatná előzékenységgel, sőt talán köszönettel is a társadalomnak feléje nyújtott segítő kezét. De annyit meg föltétlenül megtehetett volna, hogy legalább válasza méltatta volna azon egyesületet, mely Temesvár polgárságának nagyon is számottevő elemeit foglalja magában egy nemes cél szolgálatára.

Örvendetes tudomásul szolgált a verseci királyi járásbírósg végzése, mely szerint néhai Demetrovicsné szül. Herczog Julianna hagyatékából a nemeslelkű hagyományozó végrendelezése értelmében 1000 korona jut a temesvári állatvédő egyesületnek.

Az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában megjelent 1912. évi „Gyermeknaptár“, melyet a választmány határozata folytán 110 példányban ingyen fognak szétosztani, azonfelül 10 fillérnyi csekély árért könyvkereskedők útján árusítani fogják. A csinos kiállítású, ügyesen összeállított, bőrtartalmu naptár bizonyára örömet fog szerezni a gyermekeknek s új hiveket nevel az állatvédelem eszméjének.

Elhatározta még a gyűlés, hogy madárfészkeltető odukat fog helybeli kereskedőknek bizományi eladásra ajánlani, továbbá madárvédelmi feliratoknak a parkokban és temetőekben való elhelyezéséről gondoskodni.

SZEMLE.

A veréb méltatása. Csáky János „A Kert“ folyóirat július 15-iki számában „A kertész és a veréb“ című és beható megfigyelésről tanuskodó hosszabb cikkben sikra kel a mindenfelől üldözött és rágalmazott veréb érdekében. A közleményből kiemelünk néhány tételt. Szerző tagadja, hogy a veréb minden más madarat elűz, mert — habár ezerszámra is van veréb a ház körül — a kertben, feltéve, ha van alkalmas hely, fészkelnek és énekelnek is azok a madarak,

amelyek a kert fáin és bokrokon szoktak fészkelni és ott falálják meg élelmüket. A veréb már kikeletkor nem azért látogatja a gyümölcsfákat, hogy azokban kárt tegyen, hanem hogy az ezrével garázdálkodó rügyfuro bogarakat mint a hosszú tél folytán nélkülözött izes falatokat összeszedje. Rügyfakadáskor a verébe csapatostól rendszeren a gyümölcsös egyik részén kezdik a cserkészetet. Az egyik része a fák koronája között bujkál és szedi össze a virágzás idején nagy tömegben fellépő ormányos és egyéb bogarat. A másik rész a földön bogarász és szedi a lehullott férget és hogy mennyire van mit szedni, azt abból láthatjuk, hogy a földön szedegető verébe párhuzamosan vonulnak olyan széles pásztában, amilyen területen a madarak másik része a fákon cserkész. Hasznát látjuk a verébnek akkor is, amikor az almamoly tömeges fellépése következtében a gyümölcs nagy része lehullik. Azon időben ugyanis a veréb második ivadékának táplálására a lehullott gyümölcsből előhúvó pondrókat szedi össze és hordja fészkebe, mely pondrók ujjal egésszéges gyümölcsöt támadtak volna meg. Végül szerző a következő szavakkal zárja be védőbeszédét: „Ne kísérsük az Istent, hanem teremtményeinek a viselkedéséből tanuljuk meg azt, hogy amit alkotott, azt mind olyan bölcsen cselekedte, hogy mi a magunk gyarló eszével sohse fogjuk megérteni, hogy egyáltalán az emberiség kedvéért-e (mint ezt szeretjük hangoztatni) vagy más végcélra rendezett-e be a világegyetembe mindent úgy, amint van. Annál kevésbé lehetünk jogosítva arra, hogy kiirtására az Ő teremtményeinek meggondolatlanul módot és eszközöket próbáljunk kitalálni és hirdetni.“

Új pénzforrás nyitása címen a berlini „Anwalt der Tiere“ folyóirat felemlíti azt az ismeretes körülményt, hogy a németországi állatvédő egyesületek anyagi eszközeik gyarapodását leginkább végrendelezők hagyományainak köszönhetik. Igen, de a vagyontalanok nincsenek abban a helyzetben, hogy hagyományaikkal az állatvédő egyesületeket támogassák. Erre nézve a nevezett folyóirat most felhossa, hogy egy tanítónő, mint buzgó állatvédő, életbiztosítást váltott és a kötvényben a helybeli állatvédő egyesületet jelölte meg a halála után fizetendő összeg örökösétül. A folyóirat ezt nevezi új pénzforrásnyitásnak. Szép dolog, ha az említett tanítónő követőkre talál.

—d—

Szunyogirtó békák. Berlin mellett egy Finkenkrug nevű nyári üdülőhely létezik, melynek vendégei igen sokat szenvednek a szunyogok milliárdjaitól. A „Tierfreund“ szerint a fürdőigazgatóság 7000 békát szerzett be és rakatott ki a határban levő tavakba, vízvezető árkokba stb. Egész határozottsággal számítanak arra, hogy ez a békasereg az üdülőhelyet a szunyogcsapástól meg fogja szabadítani.

—d—

IRODALOM.

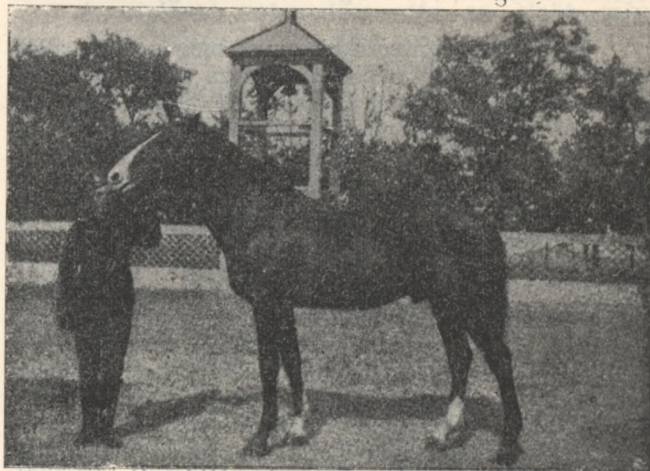
„Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere“. 3-ik kiadás, két kötet, ára 66 korona. (5 koronás havi részletre is kapható Révai Testvéreknél Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) Írták dr. *Hutyra Ferenc* és dr. *Marek József* m. kir. állatorvosi főiskolai tanárok. A nemzetközi állatorvosi szakirodalomban nem egy kiváló mű foglalkozik a cimben adott tárgygyal, de nincs egyetlen munka, mely a szóban forgót tökéletességben felülmulná. Bámulatba esik az ember e két vaskos kötetet szemlélve és áttanulmányozva a széles ismeretkör felett, melylyel az írók rendelkeznek; a végtelenül nagy tárgy felett, melyen uralkodnak; a hatalmas, mélyen tudományos tudás felett, mely az egész művön keresztül huzódik; az előadás, ecsetelés, illusztrálás kimerítő és zseniális volta felett, mely egyenesen lebilincsel. Nincs, nem lehet a cimben foglalt tárgyban kérdés, amit e remek mű teljes alapossággal elénk nem tár s igazán örökre kár, hogy a fertőző és nem fertőző állati betegségek e kor- és gyógytana magyarban nem láthatott, de vajha látna, oly alakban, oly terjedelemben napvilágot, mint ez a németnyelvű. De hát hová mehetne, mit csinálhatna egy ilyen hatalmas terjedelmű, magas áru magyar nyelvű könyv? Nem hiszem, hogy tovább hazánkna. Nos, és hány példányban? Hát azt hiszem, hogy legjobb esetben 3 ezer példányban. Ezért ugyan nem volna érdemes sem megírni, sem kiadni ezt az óriási művet! És német nyelven? Ezen bejárhatja és kétségtelenül be is járja a világ a nagy részét, ahol ez a nyelv nem idegen. S pedig a nagy német birodalmon kívül nem idegen az pl. az orosz birodalomban, egész Ausztriában, sőt minden más művelt európai államban sem a könyvben foglaltak iránt érdeklődők előtt s egyedül minálunk számíthat vajmi csekély olvasóra, tekintve, hogy a német nyelv birásában mi magyar érdekeltek vajmi gyengén állunk. A pompás mű egyébiránt a betegségek elleni védekezés — tehát az állatvédelem — szempontjából is egész tárházat szolgáltat s ez az oka, hogy ezt az általában is kimagasló munkát e helyen felemlítettük s olvasóink és tagtársaink figyelmébe ajánlani helyén valónak, érdemesnek tartottuk. (mo.)

Állatok világa.

¶ **Ló fajlegeyi.** A ló-anyától és szamár-apatól származó u. n. lószvér nálunk is gyakori, ritkább a szamár-kancától és ló-csödörtől eredő u. n. szamár-öszvér. Nem fordul elő azonban nálunk a szelid lónak (l. 1. ábra) a zebrával és a vadlónak a szelid lóval való párzásából eredő fajelegy, azért talán nem felesleges e helyen pár szóban ezekről megemlékezni.

Más állatparkoktól eltekintve, van ily park Dél-oroszországban Askania-Nova-ban, egy oda beszármazott német földbirtokos, *Falz-Heim* tulajdonában, amelyben sok egyéb vad állatok mellett a ló fajlegeyeinek

tenyésztésével is foglalkoznak. Érdekes ezek közt a mongol síkságról a birtokra csikó korában, nagy nehézségekkel behozott és kezessé tett vad ló (l. a 2-ik ábrát), melyet sikeresen pároznak szelid lóval és érdekes a szelid ló és a zebra fajelegye, az u. n. zebroid (l. a 3-ik ábrát), melyet ott nemkülönböztetve tenyésztettek.

1. ábra.

Ez utóbbira nézve dr. *Böltz*, ki a „D. L. Presse“ f. évi folyamában az egész állatparknak ismertetését adja, megemlíti, (s ez egészen új dolog), hogy az ilyen zebroid, tehát ló- és zebraelegy is megvemhesedhetik. Tudvalevő, hogy a fajlegeyek, amennyire az ismer-

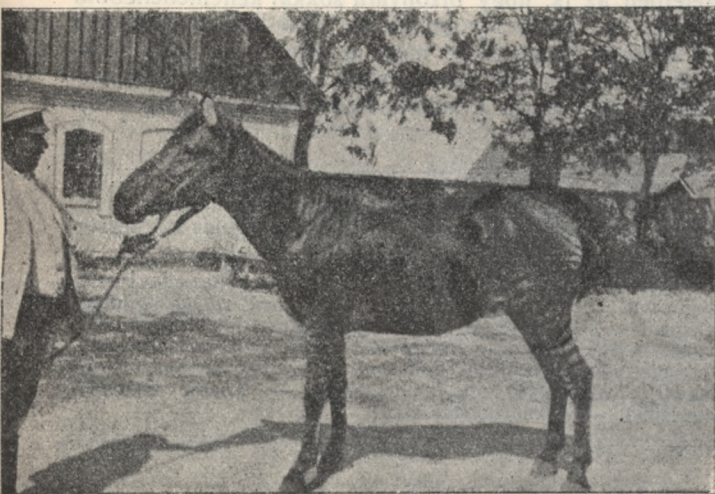
2. ábra.

reték maig terjednek, a fajfentartásra, tovább szaporításra képteleneknek tartatnak. Dacára ennek megvemhesedettnek látszik ott Askania-Novában 3 zebroid-kanca, melyeket mesterségesen (ló-ondó bevitellel) termékenyítettek. E három állat, t. i. a mesterséges termékenyítés óta lefolyt 3 hónap alatt nem ivarzott,

(nem sárlott.) Az ivarzás kimaradása tudvalevőleg a megfogamzás egyik fő jele, valószínű tehát, hogy a fajfentartási képesség a ló-zebra fajelegyben megvan.

Az itt levő ábrák különben szemléltethetvé teszik a nagy hasonlóságot ló és ló meg zebraivadék s vad ló és szelid ló között, de feltüntetik a különbségeket is. A vad ló pl. lószerű ugyan, de a számárlakból is van rajta valami; a zebroid is lószerű, kivált teste mellső részén, de már zebraszerű a hátsó területeken.

A lovak világának e képviselői, különös tekintettel arra, hogy névszerint a vad ló (és pedig akár a Tarpán nevű, akár a *Prsewalszky*-ről elnevezett vad ló) a mongol síkságokon ugylátszik már nem létezik, kell hogy érdekeljenek bennünket, ha másképp nem, hát azért, mert a lóvilág e kihalóban levő fájának mesterséges uton való fentartásáról, a domesztikálás, védelem kérdéséről s az ismereteknek ily irányban való bővítéséről és eként a még fel nem derített kérdések tisztázásának lehetőségéről van szó.

3. ábra.

Nem lehet kétség, hogy a nemsokára ismét megnyíló, s majdan magas színvonalon benépesített székesfővárosi állatkert lehetővé teszi, hogy az éppen itt szóba hozott lóféléket is „in natura” szemlélhessük. Ez ma már, mikor egyfelől az itt említett, másfelől a *Hagenbeck*-féle Hamburg melletti állatpark beszerzési forrás, nagyobb nehézséget többé bizonyára nem okoz.

Monostori Károly.

Madárvédelem.

A feketerigó Ausztriában. Az osztrák állat- és madárvédő folyóiratok panaszosan említik fel, hogy az Alsó-ausztriai tartománygyűlésen Hengel és Steiner képviselők mult évben felszólaltak a madárvédő törvény dolgában, oda célozván, hogy a feketerigó a kártékony, tehát bármikor üldözhető madarak közé soroztassék.

Az említett törvény alkotását megelőző tárgyalások közben az állat- és madárvédők érvelései és törekvései nem voltak képesek keresztül vinni azt, hogy e madár a hasznosak közé soroztassék. Annál nagyobb a panasz, hogy most a madárvédő törvény rontásáról van szó, midőn a rigót kártékonynak tervezik nyilatkoztatni.

— Nekünk erre csak az a megjegyzésünk, hogy a madárvédelem érdekében fekvő dolog az, hogy minél nagyobb területeken egyformák legyenek az intézkedések és hogy nézeteltérés esetében mindig a radikálisabb iránynak adassék elsőség. Ez a gyakorlatba átültetve annyit jelent, hogy a velünk oly sok vonatkozásban egybefüzdött Ausztriának a madárvédelem dolgában az egész vonalon a magyar álláspontot kellene érvényesíteni, annál inkább, mivel Magyarországból a védelemben részesítendő madarak jegyzéke tudományos alapon, a Magyar Ornithológiai Központ munkálatai nyomán állapított meg. —y i—

Madárvédelem Amerikában. New-York államban már régóta létezik egy törvény, mely szerint amerikai madarak tollazatával a nők kalapját díszíteni tilos. Hughes kormányzó a minap egy újabb rendeletet adott ki, mely e tilalmat Amerika többi államaira is kiterjeszti. A törvény 1911. évi július hó 1-én lépett életbe.

—ll—

HIREK.

Maró eb megvizsgálása céljából tett állatorvosi kiszállások költségei. (A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1911. évi szeptember 16-án kelt 1725/1910. számú határozata.)

Mult évi február 12-én kelt 1721. számú felterjesztésre a gy—i járás főszolgabirájával való közlés végett értesitem alispán urat, hogy olyan esetekben, amikor veszettségre gyanus eb embert vagy állatot megmárt, a gyanus és a megmárt állatok megvizsgálása céljából kiszállt m. kir. állatorvos utazási költségei az államkincstárt terhelik, kivéve azokat az eseteket, amikor az ebtartási szabályrendelet ellenére, vagy pedig ebtartás esetén az 1888. évi 40.000. számú végrehajtási rendelet 188. §-a ellenére megköve nem tartott, vagy pedig harapás ellen biztos szájkosárral el nem látott ebek marnak meg embert vagy állatot; ez utóbbi esetekben a maró eb megvizsgálása céljából tett m. kir. állatorvosi kiszállás költségei a rendes havi utiszámlában történt felszámítás alapján az államkincstárból előlegezhetnek s az utatványozással egyidejűleg az I. foku hatóság utasítatik, hogy a költségek ki által való viselése kérdésében az 1900. évi 95.000. sz. végrehajtási rendelet 10. §-a alapján határozatot hozzon.

Az 1888. évi VII. t.-c. 67. §-a, illetve ennek végrehajtása iránt kiadott 40.000/1888. sz. rendelet 187. §-a alapján őrizetbe vett gyanus ebeknek megvizsgálása végett 21 napi megfigyelési időtartam alatt, csakis akkor van szükség a m. kir. állatorvos újabb kiszállására, ha az eb felügyeletével megbízott községi elől-

járóság arról tesz jelentést, hogy az állaton veszettségre utaló tünetek mutatkoznak, vagy pedig ha azt jelenti, hogy az állat elhullott. Ilyen esetekben a betegség megállapítása végett történt m. kir. állatorvosi kiszállás költségei az államkincstárt terhelik.

Évnyitó beszéd a fák és madarak védelméről egy tanintézetben. Utánzásra méltó szép és jelentős példát adott *Bárdos Remig dr.*, a községi bencés főgimnázium igazgatója a vezetése alatt álló tanintézet évkezdő ünnepélyén, amidőn a diszteremben összesereglett ifjúsághoz és nagyszámu közönséghez intézett évnyitó beszédében, szakítva a sablonos szokással, nem csak a rendes figyelmeztetéseket és buzdításokat mondta el, hanem beszédének főtárgyául a madarak és fák oltalmát választotta s meggyőző érvekkel, szivhez szóló példákkal és hasonlatokkal lelkesen fejtegette azt az anyagi és aesztetikai hasznot, amit az ültetvényekben és ezek természetes, ingyenes, kedves gondozóiban, a hasznos madarakban bírnak. Emlékeztette az ifjakat, hogy ne feledjék el azt a fogadalmat, amit, mint az „Ifjúsági Madárvédő Liga“ tagjai annak idején letettek, hanem inkább újból frissítsék fel magukban s így kezdjék az új iskolai évet.

Apatinban Schäffer Jakab tanító aug. 26-án a vezetése alatt álló Apatini Vegyes Énekkarral zeneestélyt rendezett s ennek tiszta jövedelmét, mint első alapítósági díjat a szervezendő állatvédő egyesületnek ajánlották fel. A taggyűjtes már serényen folyik Apatinban.

TARTALOM: Külföldi hang magyarországi galamblovészetről. — A földrengés és az állatok. — *Egyesületi és szövetségi hírek:* Az Orsz. Állatvédő Egyesület választmánya és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének végrehajtó bizottságának együttes ülése. — A Pozsonyi Á. V. E. madár csoportsképei. — A Temesvári Állatvédő Egyesület választmányi gyűlése. — *Szemle:* A veréb méltatása. — Új pénzforrás

Pör kutyaugatás miatt. Egy budapesti háztulajdonos egyik lakóját azon okból akarta kiházbólítani, mert annak apró kutyája állítólag éjjel-nappal ugat s eként nagymértékben zavarja a többi lakók nyugalmát. Az ebtulajdonos bizonyára nem levén hajlandó se az ebet eltávolítani, se lakásából kiköltözni, a háztulajdonos karhatalommal való kilakoltatás elrendelése iránt az illetékes kerületi járásbíróhoz fordult. A tárgyaláson nagyszámu tanu is megjelent, akik bizonyítani kívánták, hogy a szóbanforgó kutya nemcsak hogy szakadatlanul ugat, hanem a gangokon ide-oda csatangolva is molesztálja a lakókat.

A törvénytudósok szerint a bíró a tanuk kihallgatásának mellőzésével a háztulajdonost keresetével elutasította azzal a megokolással, hogy lehetetlen az, hogy egy apró kutya oly mértékben zavarja a lakókat, hogy azt jogcímül lehetne elfogadni az ebtulajdonos kilakoltatására, tekintettel különösen a főváros mai nehéz lakásviszonyaira. Fel van említve a bírói ítéletben az is, hogy bizonyára sokkal kellemetlenebbül zavarja a lakók nyugalmát az apró kutya ugatásánál az örökös zongorázás, mely a legtöbb nagyobb bérházban folyik. (És az agyvelőt pozdorjává reszelőrendszerint rozoga gramofonok rettentő hangjai, mondom én.) *ik.*

Szerkeszti MONOSTORI KÁROLY kir. tanácsos, főiskolai nyugd. tanár, egyesületi főtitkár, felelős szerkesztő.

nyitása. — Szunyogirtó békák. — *Irodalom:* „Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere.“ — *Állatok világa:* A ló fajjegyei. — *Madárvédelem:* A feketerigó Ausztriában. — *Madárvédelem Amerikában.* — *Hírek:* Maró eb megvizsgálása céljából tett állatorvosi kiszállások költségei. — Évnyitó beszéd a fák és madarak védelméről egy tanintézetben. — Apatini állatvédő egyesület. — A kutyaugatás miatt.

Az Országos Állatvédő Egyesület

helyiségében

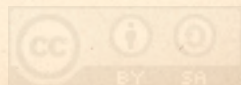
(Budapest IX., Ernő-utca 11—13) kaphatók:

CHERNEL ISTVÁN. Az okszerű madárvédelem eszközei. Ára 30 fill.
Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Magyarország madárvédelmének története, fejlődése és jelenlegi állapota. Ára 1 kor.
Dr. KUKULJEVIC JÓZSEF. Az állatvédelem fontossága az emberiség művelődésének szempontjából. Ára 20 fill.
MÁDAY IZIDOR. Az Országos Állatvédő Egyesület huszonöt évi működése és az állatvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 1 kor.
Ugyanaz, német fordításban. Ára 1 kor.

MONOSTORI KÁROLY. Lógondozás. Ára 60 fill.
K. NAGY SÁNDOR. Az ember és a kutya. Védekezés a veszettség ellen. Ára 1 kor.
PÁKOZDY LÁSZLÓ. A szemellenzőről. Ára 20 fill.
KEREKES JÓZSEF. Madaraink védelme. Ára 40 fill.
Dr. FROMM GÉZA. Madárvédelem. Minta-telepek. Ára 70 fill.
Gyermek-naptár 1912. évre. Ára 10 fill.
MÁDAY-CHERNEL. Madárvédelmi törekvések Magyarországon. Ára 3 kor.

Madarak és Fák Napjára az ünnepély programjába való iskolai beszédeket, tanulók mondókáit, a Liga alakításának leírását tartalmazza a **Madarak és Fák Napja** című könyv, mely a hozzávaló eredeti **dalosfüzettel** együtt 2 koronáért bérmentve rendelhető a szerző, **Vaday József** címén **Nagyváradon**. (Második bővített és átdolgozott kiadás.)

„Jókai“ könyvnyomdai műintézet, Budapest VII., Thököly-ut 28. (Garay-bazár.)

ÁLLATVÉDELEM

Az Országos Állatvédő Egyesület tagjai és a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületek tagjai külön előfizetés nélkül. .... tagdíjuk fejében kapják .....

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡
 BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCA 11—13. SZ. TELEFON 85—12

Ezen lap közleményeinek utánnyomását nemcsak szívesen megengedjük, hanem tisztelettel ..... kérjük is .....
 Megjelenik egyszer havonként
 Előfizetési ára 1 évre 2 korona

A torinói nemzetközi állatvédő kongresszusról.

Írta: Chernel István.

Az „Állatvédelem“ f. é. 9-ik számában előzetesen közölve volt, hogy amaz ünnepek sorában, miket királyságának és egységes fennállásának félszázados fordulója alkalmából rendezett az olasz nemzet, okt. 12—15. napjain Torinóban nemzetközi állatvédő kongresszus is fog tartatni. A kongresszus eszméje a „Società Torinese Protettrice degli Animali“ vagyis a torinói állatvédőegyesület körében született, mely egyesület egyttal alapításának 40 éves emlékünnepe is ily módon kívánta megülni. Tudnivaló ugyanis, hogy az egyesületet már 1871-ben *Riboli Timót* dr. alapította s életrekeltését az Irlandból való *Winter Anna* mellett nem kisebb ember, mint *Garibaldi* tábornok támogatta. Hogy micsoda nehéz, uttörő munkát fejtett ki ez egyesület ama sivar viszonyok közepette, melyek Olaszországot állatvédelem dolgában jellemzik, azt alig kell hangsúlyoznom. Ma már annyira megerősödött, hogy tiszteletbeli elnöke maga az olasz királyné, védnökei sorában pedig az anyakirályné, az aostai és genovai hercegi pár foglalnak helyet. Elnöke az egyesületnek az utóbbi években az idén elhalt *Durando Cézár*, az olasz király személye körüli kiérdemült minister volt, igazi lelkes mozgatója pedig szinte kezdettől fogva: *Riccabone Ferenc* titkár. Ennek a jószágos lelkületű öreg embernek teljes odaadása és szívós kitartása, melylyel a szó való értelmében a „legnehezebb viszonyok“ között szenteli munkásságát az állatvédelem ügyének, tette lehetővé, hogy Torinóban e kongresszus egyáltalában létrejöhetett. Igaz ugyan, hogy az előkészülés és szervezés munkája egyben-másban tán fogyatékos volt, de ezen — épen az adott viszonyokat mérlegelve — fennakadnunk nem szabad. És hogy a kongresszus látogatottsága sem volt olyan élénk, mint talán várni lehetett volna, azt annak a körülménynek tudhatjuk be, hogy kivált a külföldi állatvédők, a koleraveszélytől, nemkülönben a háborus bonyodalmaktól riadtak vissza, nemkülönben annak is, hogy az idén a nyár folyamán már Koppenhágában is tartatott nemzetközi állatvédő kongresszus. Hogy mindennek ellenére Itália derült ege alatt az első ily-

nemű nemzetközi tanácskozás megeshetett és bőséges anyagával nem maradt mögötte az utóbbi években sűrűbben folyó hasonló tárgyalásoknak, az valóban örvendetes jelenség és ügyünk megerősödését, biztató térfoglalását fényesen bizonyítja. A megjelentek sorából csak néhány kiváló állatvédő nevét említem e helyen, azokét, kik legtevékenyebb munkásságot fejtették ki a tanácskozások során. Itt láttuk Németországból: *Förster Pál* dr. tanárt, az „Élveboncolás ellen küzdő világszövetség“ elnökét Berlinből, *Wiedmann dr.* tanárt Kölnből, *Hartman Ottót* a német birodalom állatvédő egyletei szövetségének elnökét Kölnből; Svájcban: *Diesbach Róbertet* az orvosi állatkinzások ellen küzdő egyesület elnökét Bernből, *Fliegel Lajos dr.-t* Zürichből; Franciaországból: *Mormottan Pált* az állatvédő egyesület ügyvezetőjét Párisból, *Roger des Varennest* a francia köztársaság politikai ügynökségének igazgatóját és leányát *Ivone des Varennest* a „Revue Illustrée des Animaux“ szerkesztőjét Párisból; *Pekal Solange-t* a „Comité de Réforme Legislative et d'Application de la Loi pour la protection des Animaux“ főtítkárát; Uruguay konzulját *Ferreri József dr.-t* stb. Az olasz állatvédő egyesületek képviselői közül különösen a milánói, római, nápolyi vettek részt a tárgyalásokban.

A kongresszus okt. 12-én reggel 9 órakor alakult meg a Vincenzo Troya-teremben s itt is tartotta üléseit. A megnyitó ülésen jelen volt Torino városának polgármestere, a katonai parancsnok és rendőrség képviselői, a prefektus, szóval a hatóságok vezetősége. Elnöknek *Prato-Previde*, a torinói állatvédő egyesület alelnöke és ideiglenes elnöke, titkárnak *Riccabone Ferenc* választották meg. Az előadói tisztelet pedig *Marmottan Pál* töltötte be. A tárgyalásra kerülő ügyeket már a szeptemberi számában közölte az „Állatvédelem“, ami felment attól, hogy megismételjem azok felsorolását. Az érdemleges tanácskozás előtt Torino polgármestere meleg szavakkal üdvözölte a kongresszust a város falai között s szavaiból kiérthettük, hogy végre-valahára Olaszországban az állatvédelem ügyét is kezdik a hivatalos körök a maga való értéke és sulya szerint mérlegelni és jóindulattal fogadni.